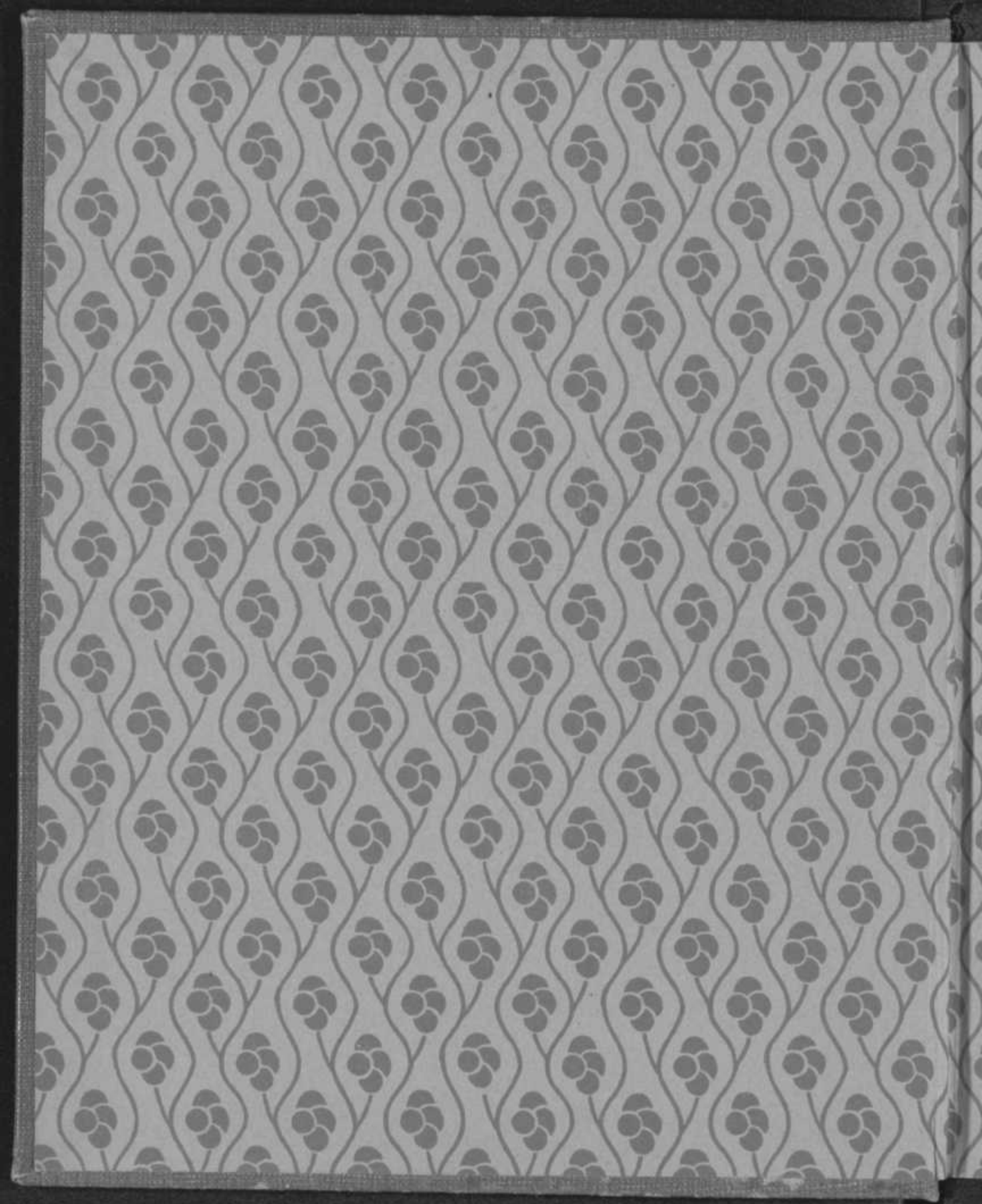
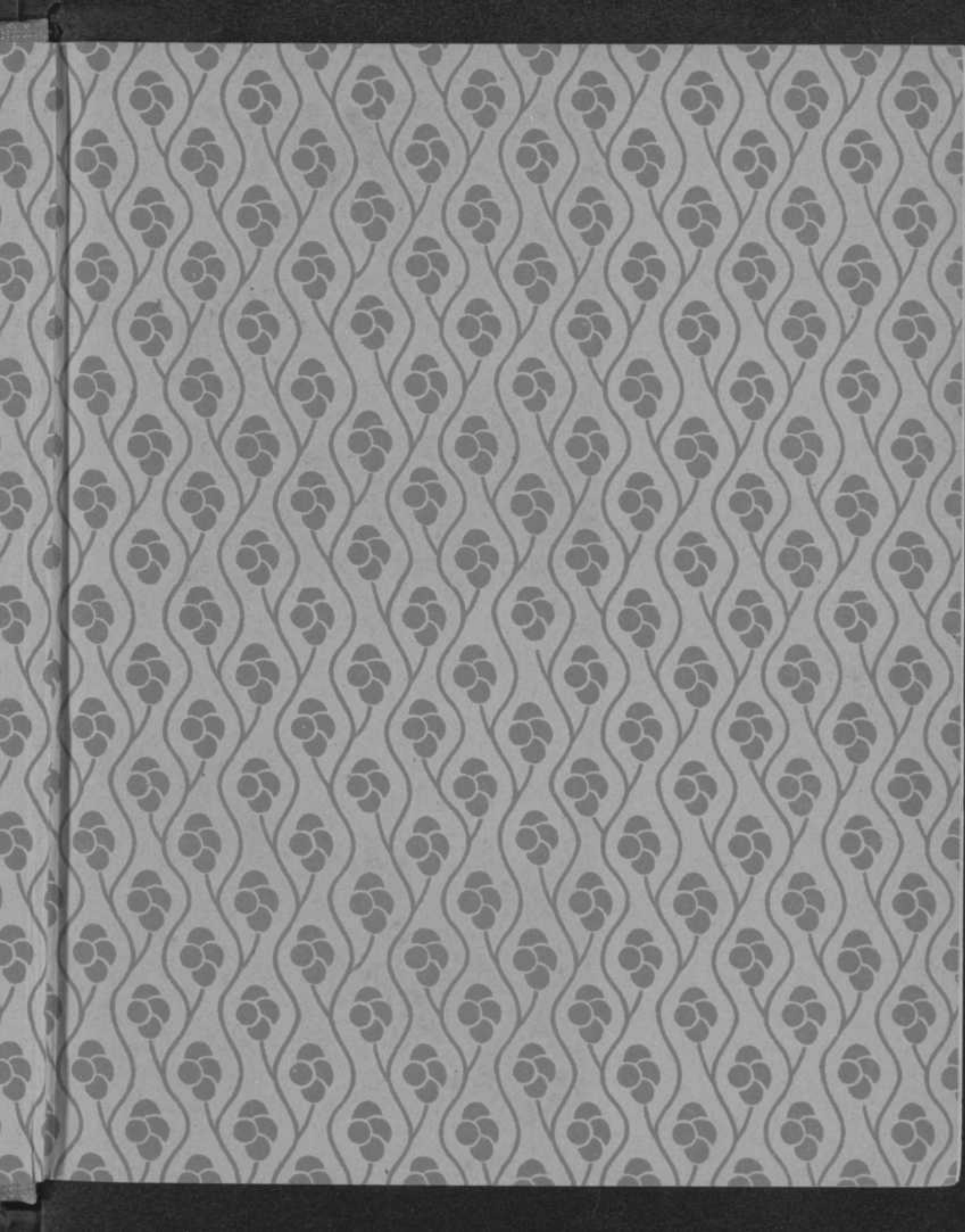

René de Clercq
UIT
DE DIEPTEN

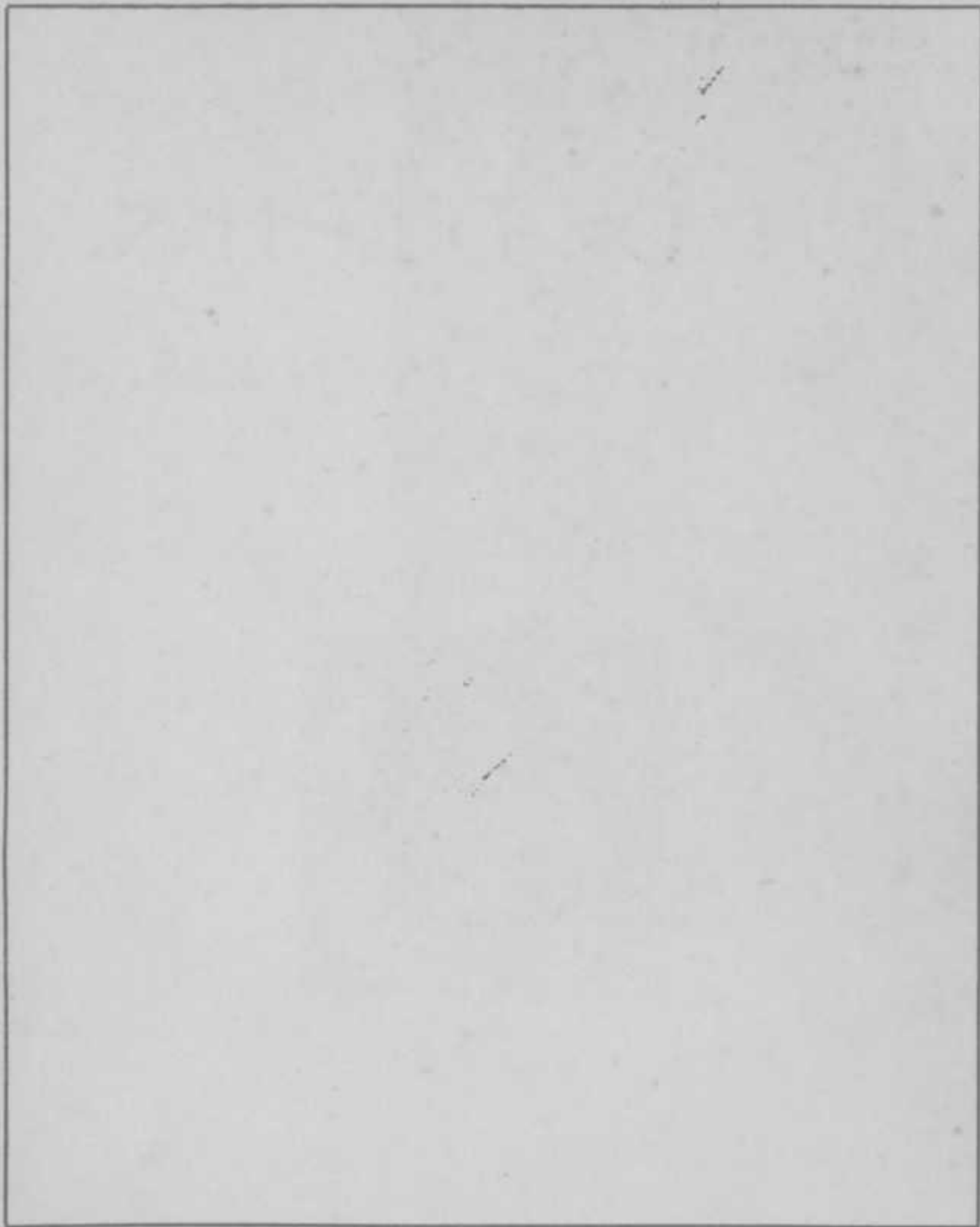

W 169

Loßburger.
Juli 1913.

UIT DE DIEPTEN.

JKUN I HEUKELDM (HUT-) 2

I 1376

RENE DE CLERCQ,

UIT DE DIEPTEN.

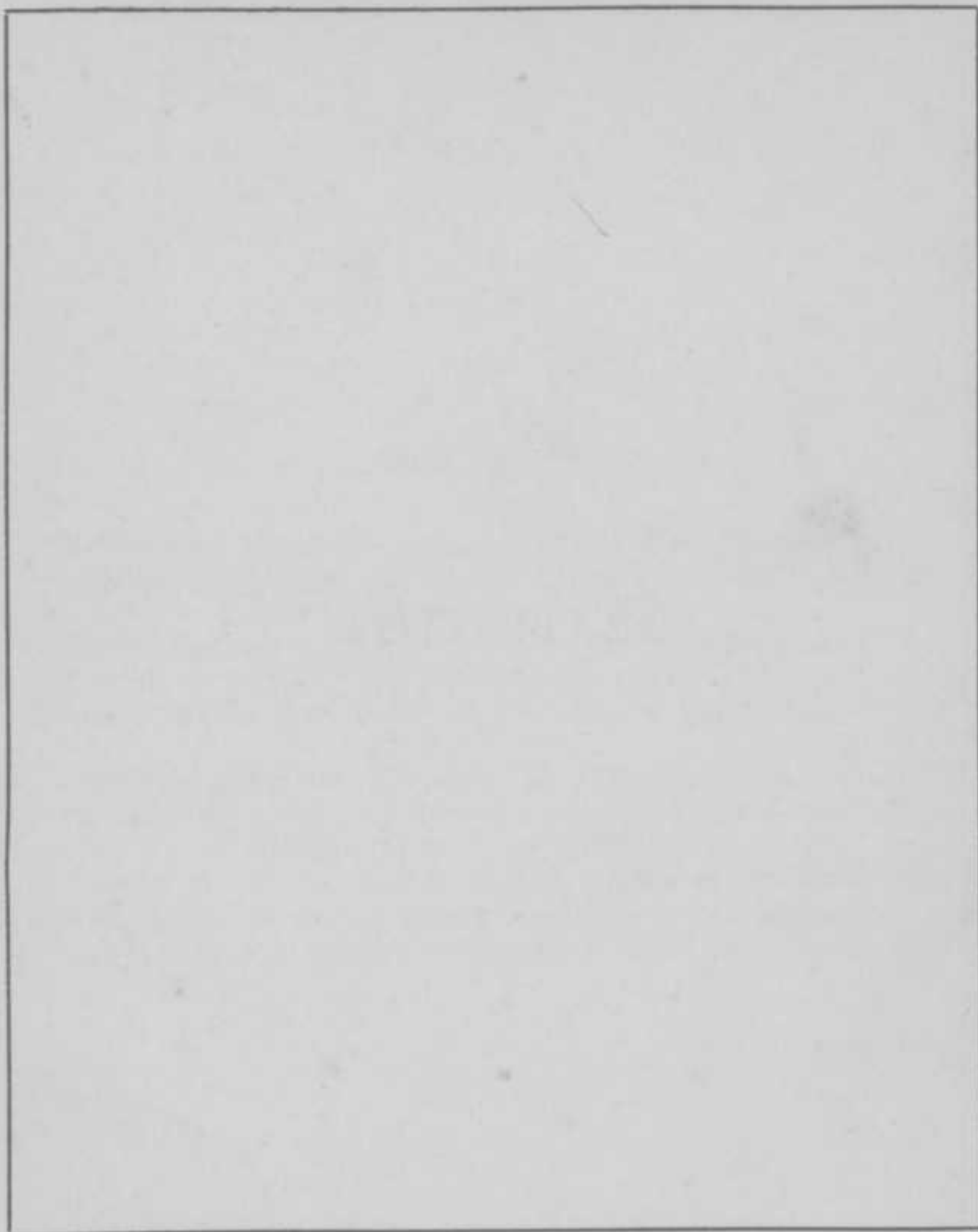
DE GOTTEN. - DE STEMMEN.
HERRIJZENIS.

AMSTERDAM. — S. L. VAN LOOY. — 1911.

DE GROTTEN.

DE GROTEN.

Gelukkig wie zijn smart als schoonheid wederziet;
Zijn stage tranen grootsch vermarmend in de grotten
Van zijn bedekt gemoed!

Zoo vreugd, bij vreugden thuis, daarbovenstaand geniet
Van zonne, zang en geur uit blaren, bloemen, botten,
Hij daalt tot in zijn ziel en vindt haar duister zoet.

Thans wij, na ramp en rouw, niet rustig maar geruster
Ons levens samenslaan — eer liefde lang geschuwd
Ons prangt tot wreede weelden —

Kom, lieve, dubbel lief als vrouw mij en als zuster,
Daal in den grauwen nacht waarvoor de toekomst gruwet.
Doch waar herdenken spreekt uit onbehouwen beelden.

Ter gapende oopning treden vreemde vromen voor,
En voelen traagzaam, trap voor trap, de lust die meeging,
Verkeerd tot killen angst.

Wij volgend geven schaars ons kloppend hart gehoor,
Aanschouwen 't eigenst schoon in ander overweging,
Wij gaan als door 't verleden, wijlend droef het langst.

Vaal staan langs elken wand verweeklijkt in de klaarte
Van gloeiende lampjes, volle stroomen goor, gestold
En marmersteen voor immer,
Muurrecht en glad; of scheef, bedreigend met hun zwaarte;
Of zwichtend naar de hoogten, zwart en uitgehold;
Bedoomd aloveral, vol tranerig dropgeglimmer.

En gang verbreedt tot zaal, en zaal vernauwt tot gang.
En duizendvormig toovren tallenkant de kegels
Een pracht die diep ontroert,
Waarvan de geest nooit gansch den grootschen samenhang
Omvat, beducht of niet een draai des ruwen wegels,
Langs wondren vol verlokking, plots ten afgrond voert.

Hoe schrijd ik voort door dees gedaanten, beelden, vormen,
Zoo luid herinnerend aan mijn stomgedragen leed?

De teeknen en getuigen?

Als hagelgruis na buien, drijvend berd na stormen,
Als na gepleegde boete 't afgeworpen kleet,
Als na de martling harde koude foltertuigen.

Die vlammen zie, en vlammenzwaarden! Pijl op pijl
Gericht naar hoofd en hart! Die nagelen, die roede,
En rozelooze doorn!

Gescheurd de feestgewaden van mijn wordend heil!
Hier stijft het floers der rouw, daar wappervlagt de woede;
Dat 's nare nacht gevolgd op rooden dag van toorn.

O beeldenbaaierd, schoone wereld omgewenteld!
Wat geest van wrevel en verderf, wat kracht van spijt
Kwam razen in dees krochten,
Daar 't ingewand des bergs gescheurd ligt neergekenteld,
De een rots, op de ander drukkend, onder de ander lijdt,
En pijngewrongen haat vloekt uit de steengewrochten?

Vergroeid en grijnzend hoe die wangestalten staan!
Is 't grillige driestheid? Spot en hoon? Of zwakheid? Wroegen
Om onbeleden schuld?

Ving hier een god uit donkren trots oerarbeid aan,
Dan miste hij, in 't overdadig zware zwoegen,
De vaste zelfbeheersching, 't opperste geduld.

Doch bleeker wordt het bruin; het harde mild en effen;
En eel van statige kunst verrijst een tempelhof
Met slanke, blanke zuilen.

Een zoete huivring leert verneeren en verheffen;
En de open hand vaart sidd'rend naar de borst, alsof
Nog heiliger geheim in 't arm gemoed mocht schuilen.

Mysterie! Treurportiek en klamwit outerwerk;
Zwaarstemge draperij, neerplooiend plechtig somber
Om kandelaar en kaars;

In 't midden miniaturen grafstêen, zerk bij zerk,
En, grauw arduin in grijs, wat wil die groote tombe er?
Wat spreekt hier uit het steen zoo bangs en wonderbaars?

O wee mij die begrijp! Dit zijn mijn eigen nooden!
Mijn tegenspoed en kamp; mijn ziekte; ruk op ruk
't Verlies van al 't verworvene!

Dit zijn in 't jong bestaan de vroege duurbre dooden;
Mijn ondermijnde kracht, mijn ingestort geluk;
Dit zijt gij, schoone vrouw, mijn eeuwig afgestorvene!

Hoor, klokken die 'k verwachtte en zachten orgeltoon...
Geliefde, vat mijn arm, en steun mijn arme harte,
Dat krank aan 't wanken is.

Wij volgen volk, groot God! hoe wreed, hoe vreeslijk schoon,
Wijl water plast in water, diep, als smart in smarte,
Gelijk ten dage van mijn heilsbegankenis.

O niet méer klank! Met stilte omvangt de dood de zijnen.
De kreet wordt weergeslingerd over 't rotsgewelf
En de afgrond smoort het fluisteren.

O niet méer licht, dat hoog de wanden doe verschijnen!
Liefst sta ik in de holte, volte van mezelf,
En voel mijn laatste leven als een mooi verduisteren.

Eilaas, wie lijden zoekt, raakt uit geen lijden los;
Wie eenzaamheid betracht, wordt zacht, doch zachtkens bitter;
Zijn weeën grijnt hij toe.

O kunst uit pijn, naar vlamt uw toortse, rookend ros,
En zeer doet in haar klaarte zoutwit steengeschitter...
Ai mij, die om roo glans roofranden opendoe.

Te machtig wordt de nacht; de ruimte groeit; mij duizelt,
Wijl wanhoop overweldigt onverwachts, eer wil
Mij tegen dood verdedige

Viel rots op rots, met blok op blok beneen, vergruizeld,
Vervaarlijk wekte 't dicht gevaar geen angstgeril
Als schrikgedachten baren in 't onvatbaar ledige.

Licht, lucht, verademing! Terug, of snel vooruit!...
Is hoop naar leven reeds een herbegin van leven?...
Na ruischt en roert de stroom.

Daar wiegt in groenen schijn, daar wacht de veilige schuit.
Kom, die mij hebt gesteund, laat sterkren steun u geven:
Wij varen uit den berg als uit een hollen droom.

Zwart vlucht vóór licht de vledermuis de welving onder.
Op rimpelwater beeft, puur zilver en smaragd,

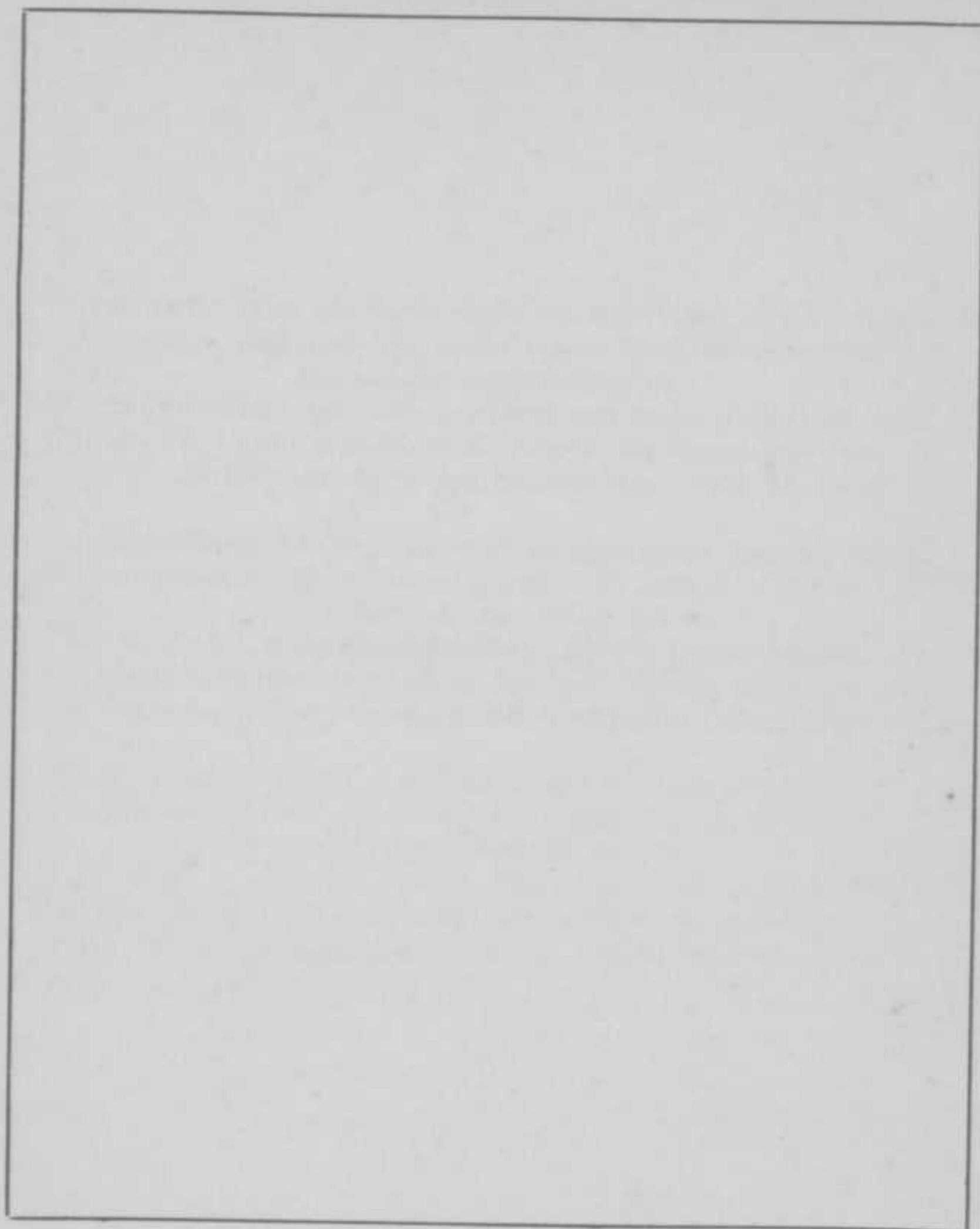
Een zomervijvermaanschijn

Laat buldrend schot ten grotten rollen als gedonder...
Ik voel een hand die klemmt, ik hoor een mond die lacht,
Ik groet de klare zon op uw belevend aanschijn!

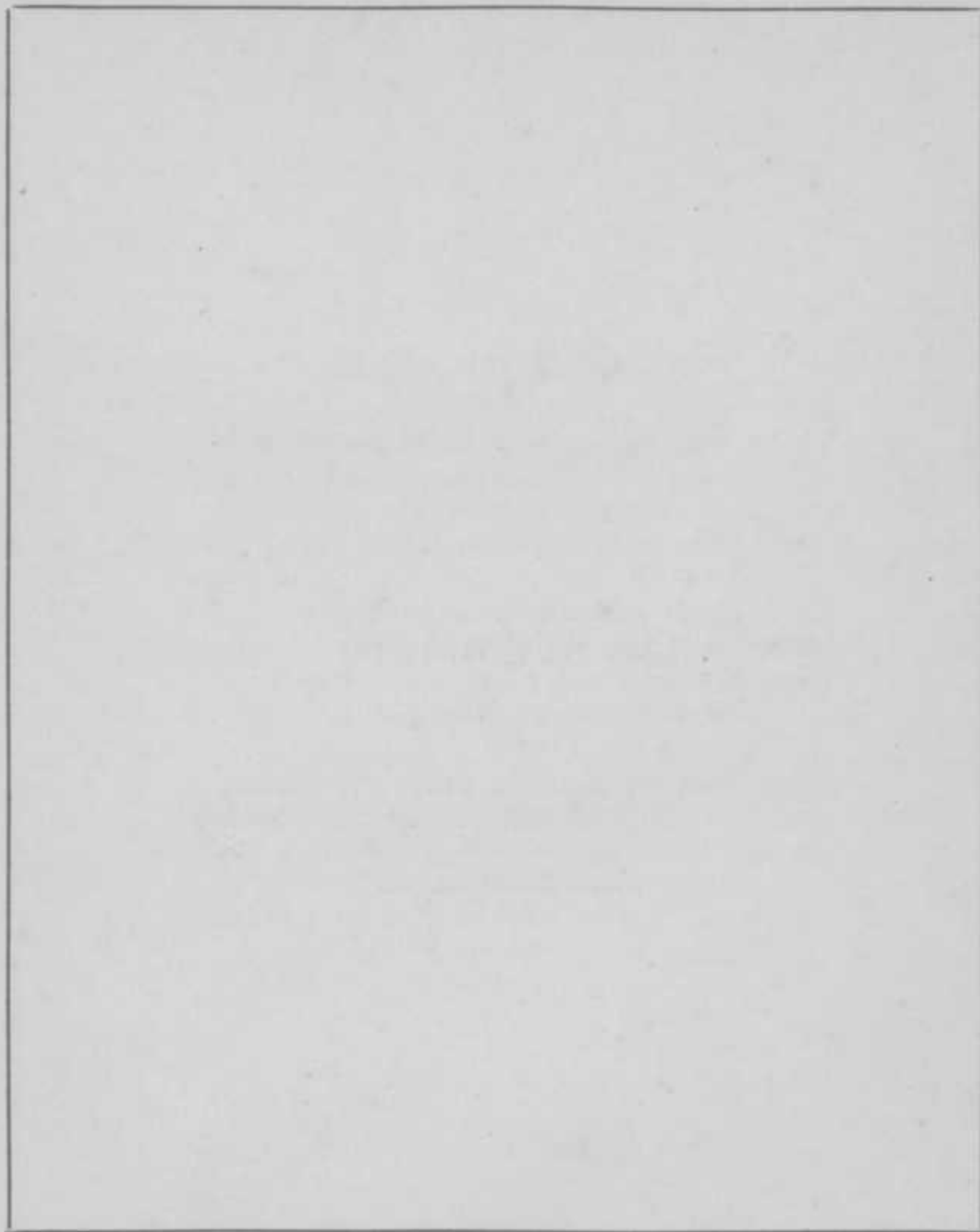
O vrouw, om zulken hemel als daar helder straalt,
Wil ik mij, rijzend, met den nieuwen dag verzoenen;

En geven wat hij vergt.

En zoo de mensch geen leed bevroedt aler hij daalt,
Zoo zie mijn kroost zijn heil gelijk een heuvel groenen,
En weet geen ondergrond die zooveel grauw verbergt.

DE STEMMEN.

WIE OOIT OP VLERK.

Wie ooit op vlerk de lucht doorkliefde,
Sloeg niet zijn hart, hij daalde zeer,
Het hoogste alleen bereikt de Liefde.
Ten hemel wil zij weer.

En mag zij jubelblij daarbinnen,
Luisterend staat de Cherub stom.
Haar lied van menschelijk beminnen
Verkwikt het engendom.

Doch doet gij haar de poort versperren,
God, als een lied nog, klinkt haar klacht;
En met haar tranen stort zij sterren
Door eeuwigheid en nacht.

O SCHOONHEID, DEUGD.

O schoonheid, deugd van mijn dagen,
O vrouw die mij sterkt en mint,
En mijn hoofd op uw hart hebt gedragen
Als dit van uw eerste kind.

Nu liggen en lachen twee kopkens
Daar weelderig wonnig en kuisch.
Mijn rozelaar draagt twee knopkens
En 't geurt door al mijn huis;

En 't waait op al mijn wegen,
En 't ruischt uit elken boom
Een wondere zang en zegen,
Een gouden zonnedroom.

Laat God den hemel schragen
Zoo 'k aan mijn hart u druk.
O schoonheid, deugd van mijn dagen,
Wees eeuwig mijn geluk!

ACH, DIE VAN UW VOLK ¹⁾

Ach, die van uw volk moet scheiden,
Meen en matig uw verdriet,
Al die op uw bruiloft schreiden
Schreien op uw uitvaart niet.

Vaart gij slecht, die beter varen
Doen zoo gauw hun hand van u.
Vaart gij wel, die nijd vergaren
Schreeuwen moord en brand van u.

Vreedzaam, vóór hun vracht en voeder,
Trekken, rusten paard en os.
Menschen uit één huis en moeder
Slaan zich van elkander los.

¹⁾ Volk: familie.

LAAT LEED.

Die weeldedol zijn dag begost,
Wat weet hij van het end?
Het brood is duur, het leven kost
En de avond brengt ellend'.
En de avond brengt berouw;
En al wat hij verloor
Staat hem te voor
Gelijk een verre vrouw.
Een wichtje schrikt en schreiend nog
Zoekt moeders mond en kin.
Zij biedt haar borst met warmend zog,
En zoetjes slaapt het in.
Doch grijpt gij, oud, naar weelde weer
Die u heeft grootgebracht,
't Is ijl om u, en neer
Stort gij, verhongrend, in den nacht.

HET LEVEN,

Veler vreugd is mom.
Vaak de vrede schijn.
Roept de wellust: kom!
Ach, gij volgt de pijn.
Denk er om
Als de knaap een blom
Van haar stengel snijdt;
Of een bruidegom
Bruid ter armoe leidt.

Zie, van arbeid krom,
Staart de moede man,
Wild op ouderdom,
Die maar sterven kan.
Denk er om,
Waar het licht uit klom,
Waait het duister eerst.
Al geluid wordt stom.
Dood zit hoog en heerscht.

GEEN LUID GELUID.

Geen luid geluid, geen luid geluid.
De winter vriest de vreugden uit;
Maakt grond en sneeuw en harten hard,
En al de boomen zwart.

De hutten staan zoo kil en stil,
Alsof haar elk gesloten wil.
Daarbinnen dringt de koude, maar,
Daaruit de doodenbaar.

Gebogenhoofds, vereenzaamd, droef,
Een moeder die haar kind begroef,
Sluip wanhoop de aarden straten door
En glimlacht als te voor.

En glimlacht of ze hoop nog hiet,
Dat niemand merk haar wrang verdriet,
En draagt uit rouw geen rijker kleet,
Maar diep haar donker leed.

ZEG NOOIT.

Zeg nooit: daar kom of keer ik niet.
Wie weet zijn naasten weg?
Het wondre, dat geen mensch voorziet,
Verijdtelt overleg.
En niemand houdt zijn morgen
In zijne hand geborgen.

Zeg nooit: daar kom of keer ik niet,
Noch reken op uw kroost.
Een snelle vreugd baart traag verdriet,
En zuur bezorgen troost.
Wij groeien op, vermindren,
En sterven in ons kindren.

Zeg nooit: daar kom of keer ik niet.
Een ieder draagt zijn schuld.
En of gij 't nadert, of gij 't vliedt,
Uw noodlot wordt vervuld.
Dan schuil', voor zon verlegen,
Uw ziel in schaduwzegen!

SCHELD KWIJT VÓOR BEROUW.

Scheld kwijt, vóor berouw,
Uw feilbaren broeder,
Het kwetsend kwaad,
Eer ge uw kind om uw vrouw
Om uw zonen hun moeder
Uzelf om uzelfen haat.

Niet mijn eigen schuld,
Al zwaarder en zwaarder,
Verdonkert mijn ziel,
Maar het weinig geduld
In 't oprichten, waar der
Een kranke, kruisdragend, viel.

Voor vreugd is mijn wensch
Stom. Lijdend te streven
Zij heel mijn bestaan!
En late de mensch
Mij zooveel vergeven
Als ik, mateloos, heb misdaan.

JEZUS MOEDER.

— Jezus, zoete vriend,
Hebben wij verdiend
Zooveel liefde en smarten?
Kent de wereld toch,
Kent haar boosheid nog,
Kent de koude harten.
Hard als de krib, hard als het kruis,
Hard voor kind en broeder.

— Mensch, mijn goede vriend,
Ja, gij hebt verdiend
Al mijn liefde en smarten,
Ken de wereld toch,
Ken haar goedheid nog,
Ken de warme harten.
Had er een haard, had er een huis,
Had er mijne moeder!

TREED UIT DEN GLOED.

Treed uit den gloed, die blindt,
Naar zachte donkerheid;
En leer van 't arme kind
Dat in het zonlicht schreit.
Lijd met uw volk. 't Is schoon
Te weten dat uw hoofd
Bloedt in zijn doornenkroon
En 't oog op 't kruis, gelooft;
Gelooft en hoopt in smart
En vreemd geprikkeld-zijn,
Wijl huivert om het hart,
Met wellust van de pijn,
De trotsche en trage dood.
Men leeft niet slechts van brood
En wat de weelde biedt:
Men leeft ook van verdriet.

MOLENBEELD.

Molen draait ten hemel op,
Molen draait ter aarde neer,
Molen met een kruis er op
Ach, mijn hart doet zeer!

Zwaai ik met één arm omhoog,
'k Zink al met een ander laag.
Hartstocht, die het zeil doorvloog,
Blaast nu hijgend traag.

Moet ik, steeds in de aarde vast,
Strekken naar den hemel heen?...
Molen, draag uw kruis en last
Trotsch alleen.

LOOMHEID.

't **G**eluchte rust; de molen ook.
Heel ver een schouw gelijk een spook.
Draait de aarde? Neen, aârs stond de rook
Zoo stil niet.

Nog stiller staat mijn hart en moe
Van wat ik doe en niet en doe.
De dag moet naar den avond toe,
En wil niet.

WILDE ROZENBOOM.

Wilde rozenboom
Mijnes harten,
Droom den rooden droom
Van uw smarten.

Bloei, die nijgen naar uw pracht,
Zullen nauw vermoeden
Dat er pijn ligt in uw dracht
En uw bloemen bloeden.

Wie voor maagdenrust verkoos
Moederzorg die griefde,
Draag' haar lijden als een roos
Schoon in liefde.

HAASTIGE BLOEMEN.

Haastige bloemenbloeien.
Kan de tijd niet staan?
Ziet uw kindren aan,
Hoe ze groeien.

Allen, allen, allen,
IJlen, wijlen, vallen,
Bloeien op en af
Als de bloem op 't graf.

Aarde, groen en sneeuwig,
Voer ons, die vergaan,
Waar de sterren staan
Als gedachten eeuwig.

GRIJS LAND.

Grijs land, wat heeft u overtrokken
Met rouw en wolk?
— De nood van 't volk.

Wat kleunen uw gedempte klokken
Zoo dof als lood?
— De honger doodt.

Zal nooit een feest hun brons doorschokken
Voor vreugd gevormd?
— Als de arme stormt!

HOOR DAT WOELGERUISCH.

Hoor dat woelgeruisch van zee,
Zwaar als nooit een landgeluid gaat,
Wat's op donker menschenwee
Licht dat gloeizont en weer uitgaat?
Ach, en rugwaarts roeien wij
Baak en hulp en hoop voorbij.

Wat wij laten ligt reeds ver;
Nauw bereikbaar 't vreemd betrachten.
Breekt de hemel met geen ster
Door ons snelle wolkgedachten,
Voort, op elken storm bereid!
Ook de nood heeft heerlijkheid.

DOOR WETEN.

Door weten wast de nood.
Kunst, U kan menig derven.
Genoeg, om niet te sterven,
Heeft de arme met droog brood.

Doch wie maar eens genoot
Aan vollen disch uw weelden,
Gedachten, klanken, beelden,
Lijdt honger tot zijn dood.

AAN EEN EIK.

Die breedgestamd en ruwomschorst
Een kruin vol zachte weelde torst,
Zoo talrijk als uw bladeren
Woudreus, wil ik van schoon en goed
Een schat vergaderen
Uit sterk gemoed.

In hagelslag en zonneschijn
Wil zingen ik en ruischend zijn,
En stom mijn aard verimмерen,
Geveld, veel eeuwen, eeuwen oud,
Als kunst zal timmeren
Met duurzaam hout.

DE BEEK.

S laperig kruipt de vale rivier
Naar de oude bocht.

Ginds van omhoog, vol zilver en zwier,
Slingert de beek haar wateren
Schuimend in 't onverschillig vocht.

— Alhier!

Een stuwen, borrelen, klateren!

— Alhier!

En buitelend raast zij, gezwollen van drift.

De scheiding glimpt als in lood gegrift.

De massa's, logger nog, lenteren.

Zal wijken de vloed, de strooming kenteren?

IJdele waan!

Breekt ook de vliet tot glans en kleur,

De trage sleur

Houdt aan;

En de berggod, de lacher, de zegebazuiner,

Met zijn paarden tot vlokken, de vlokken al bruiner,

Verzwakt steeds, sribbelt, en, even loom,

Volgt straks den breedten stroom.

EERSTE GROEITE.

Eerste schoone groeite
Van mijn zware moeite,
Rust nog in uw polk.
Meer ben ik verschuldigd
Dan dit luttel handvol
Aan het hongrend volk.
Weinig mag ik schenken
Eer, na duister denken,
Klaarderziende zorg
Mild vermenigvuldigt
Wat ik in mijn planttijd
In den grond verborg.

Niet voor goed begraven
Zijn de vrome gaven
Die ik donker dek.
Laat op bloem en bollen
Stedeling geen acht slaan,
Landman weet de plek.
Daar ten herfsttijd rapen
Kerngezonde knapen
Rijp genot en nut,
Talrijk als de knollen
Die gij met den riek steekt,
Grijsaard, vóór uw hut.

BREED IS UW WEG.

Breed is uw weg, gepaarde duiven,
Die zomeravonds, peisbeteugeld,
Om op één hoogte voort te schuiven
Te zamenslags ons óvervleugelt.

Der tuimelvlucht gewoel ontvloten,
Verheugt gij huizen, hoeven, hutten,
Zoodra gij kondigt, stille boden,
Nachts zegen die den slaap zal schutten.

Reeds regent schemer uit de boomen.
Geen spoor waar 't paar de ruimte kliefde.
Geleden smart vergaat in droomen.
Vergeten vreugd herleeft in liefde.

O vrome, die mijn zij bestrevend
Den dag door deelt mijn zware zorgen,
Zie, de eenzaamheid en de avond geven 't
Geniet uw heil en rust tot morgen.

ALS UW VROUW STERFT.

Als uw vrouw sterft op haar bed en uw kinderen uit zijn,
En gij alleen met den dood op uw hart;
Als haar lippen stom en haar oogen luid zijn
Van angst en smart;

En uw ziel ziet nog den schijn van vroeger vreugden,
Haar lichaam schoon, haar wezen kuisch,
Den groei van haar geest en den bloei van haar deugden
In vreedzaam huis;

Als dat al stort op uw moed en uw moed schier wankelt
Daar zelf lang ziek gij maar half zijt geheeld,
Als haast geen hoop door uw traan meer sprankelt,
En niemand deelt

In uw zwaardrukkende zorg en onmenschelijk lijden
Maar elk den vloek van uw woning vlucht;
O sta dan taai in 't geknel der tijden
En smoor den zucht

In uw keel. Kamp met uw lot en verdien nog dagen
Dat er blijdschap volge op uw wanhoopklagen.

LAAT ME DEN NACHT TOT VRIEND.

Laat me den nacht tot vriend; de nacht is goed.
De sterren zijn ver en het duister zoet.

Laat me den nacht tot vriend, en rust in rouw,
Dat ik hoor op mijn hart het geklop van mijn vrouw;

Dat ik hoor haar vermaan, verneem haar troost,
Haar liefde tot mij en haar angst voor haar kroost.

Laat me den nacht tot vriend; de dag is wreed.
Te nacht komt mijn doode, en sust mijn leed.

WIEN OVERKWAM ER.

Wien overkwam er
Zooveel leed na zooveel heil?
Gedenk mijn huis: mijn roem! Aanschouw mijn jammer!
Zoo schielijk keert geen molenkruis met wind in 't zeil.

Zoo schielijk splettert
Geen doordonderde eikenkruin . . .
Ik zie de heiren van mijn trots verpletterd,
En staar op wanhoopzee van woestomwaaide duin.

Ben ik dezelfde
Die zoo groot mijn dag begon,
Mijn hoogste denken tot een hemel welfde
En daar mijn hart liet stralen, heerlijk als de zon?

Ben ik de krachtige,
Drager van een jongren tijd,
Mijns volks en zijner nooden diep indachtige,
Voor langverdrukten zingend stappend in den strijd?

Ben ik de teedere,
Schreiend uit op teeder hart
Mijn blijdste blijdschap, . . . die me thans vernedere
Voor droefheid, machtloos in de aanbidding van de pijn;

Dat wie mij haten,
Wie mij boos en vijand zijn,
Nu meêlij leggen in hun lachgelaten,
En scheppen wreede vreugden uit mijn zoete pijn!

HOE ZWIJGT DE JUBEL.

Hoe zwijgt de jubel van uw jeugd,
Oude voor tijd?
De hemel heeft uw trots benijd,
En stal uw vrouw, uw vreugd, uw deugd.

Gelijk een onbetembre stroom
Sloeg uit uw hart.
Nu staan de waatren stom van smart
Om hier en daar een donkren boom.

Om hier en daar een schijn van licht
Keert nog uw dag.
Maar niets is bitter als de lach
Van wie zijn leven torst als plicht.

KOM TOT MIJ.

Kom tot mij, ik kom tot u.
Kan de dood een hart verkouden?
Morgen niet, van nacht, kom nu.
Reik me uw handen, laat me u houden.

Kijk mij aan, heel diep en door.
Hoe uw blikken donker stralen!
Geef mij weer wat ik verloor,
Uit uw lucht mijn lucht te halen.

Kus me, kus me voor elk kind,
Op mijn wangen, mond en oogen;
Driemaal eer de dag begint
En den hemel rukt ten hoogen.

VERGEEF.

Mijn hooge vrouw, vergeef.
Vergeef dat ik mijn zware dagen
Niet onvernederd heb gedragen,
En van uw grootheid verre bleef.

Bij al mijn smart, vergeef,
Dat ik mijn kommer, angst en zorgen
Niet in mijn binnenst hield geborgen,
En droeven meê tot wanhoop dreef.

Maar bovenal vergeef
Dat ik mij leiden laat en troosten;
Nog uchtends zoek en zon in 't oosten,
Dat ik nog lach, nog lijd, en leef.

IK HEB HET MEEST GELOOFD.

Ik heb het meest geloofd toen ik het meest beminde.
Waar vluchten met zijn vreugd, tenzij omhoog, naar God?
Eilaas, dat ik voor smart den hemel ijdel vinde,
En in den kamp alleen sta tegenover 't lot.

Nog blijf ik man en sterk, ofschoon mijn tranen vloeien,
Om mijn aanbeden vrouw, en moederarme kroost.
Doch zulken acht ik groot die door het lijden groeien
En laten om wat trots een heele wereld troost.

VELEN ZIJN BEGRAVEN.

Velen zijn begraven
Die niet alles gaven
Wat hun hart besloot.
Velen die daar leven
Hebben niets te geven
Armer nog dan dood.

Zucht naar 't onbekende,
Voer ons uit de ellende
Van een leêg bestaan,
Eer we doelloos drijven
Waar de boozen blijven
En de besten gaan.

PIJN VOOR TROOST.

Raak niet ruw gemeenzaam,
Troost, een krank gemoed,
Tikt ontijdig hopen
Versche roven open,
Weer druipt bloed.
Ach, met woorden, héelt men niet.
Innig lijden déelt men niet.
En het hóoge hart
Voelt zich liever eenzaam
Met zijn smart.

Pijn, mij lief geworden,
Leidt mij op mijn baan;
Staart gestaag gebogen
Mij met donker oogen
Goedig aan.
Droomvriendin, bekóor me nog,
Wandel zwijgend vóor me nog,
Wijzend om u heen
Bloemen die verdorden
Wilde, alleen.

Bloemen die verdorden
Is de dauw een last.
Zoo den dooddoorgriefde
Schijnt betraande liefde
Onwaard gast.
Menschentrouw en menschentrost,
Die met zuchten wenschen loost,
Gaat en laat me thans.
Pijn, mij lief geworden,
Neem mij gansch.

NACHT IS ZACHT.

Nacht is zacht gelijk een vrouw.
Nacht is rust, beraad, berouw.
Nacht vereffent alle schuld
Waar de dag zich mee verguldt.

Ach, het stralen ben ik moe.
Zijg, o duister, naar me toe;
Dat ik eenzaam vroo mag zijn
In de omarming van de pijn.

STAAR IK IN HET GRAUW GEWELF.

Staar ik in het grauw gewelf
En, van diep in diep,
Starling in mijn donkerzelf
Dat ik sterloos schiep,
Heel mijn wezen duizelt zacht
Naar den schoonsten afgrondnacht.

Trots, die van mijn wrang bestaan
Vrede weert het verst,
Wil niet dat een enkle traan
Uit mijn oogen berst;
En ik zie met droogen blik
Eeuwen nacht elk oogenblik.

AANSCHOUW DEN DAUW.

Aanschouw den dauw op jong plantsoen,
Zacht-donkerwit op donkergroen,
Teergrijs op grauw.

Klein, kleine, fijne, drop op drop,
Met in de plooi een zwaren knop.
Aanschouw den dauw.

Aanschouw den dauw vóór dag en gloed.
Gelijk de frischheid van 't gemoed
Verdamp't hij gauw.

Straks breekt de zon door boom en heg,
En kust en brandt uw paarlen weg...
Aanschouw den dauw.

TOOGT GIJ DE BAAN OP.

Toogt gij de baan op naar uw Aanbedene,
Dweper, hoe vlug uw verlangens vlogen!
Uit den goudsmoor van het verledene
Reeds met prachtig opdoemende bogen,
Zuilengangen en stralende poorte,
't Wonderpaleis dat u waarlijk verwachtte;
En gij zongt in uw zoetste gedachte
„Moederke alleen” voor een blijde geboorte.

Later geluk, de goden ook gaven 't.
't Schoonste gezin om de schoonste moeder!
Gij, hun zeeegnende vader en hoeder
Schouwend gerust in den zonrooden avond.

Ach, den morgen, den bitteren morgen
Hielden de goden om bestwil geborgen!
Als voor een huis waar ge lang, lang woondet,
Staart gij vreemd op uw hoop van vroeger.
't Leven is hard. Uw leven toonde 't.
Krui het als armbrood, kranke zwoeger.

STIL DORP.

Hoe is het dorp zoo stil.
Een zondagavond zonder drukte,
Een treurnis of den oogst mislukte,
Een ijdel wachten zonder wil.

En al de muren kil.
Hier hebben leed en last en lusten
Hun einde in wenschenloos berusten,
En dood en leven geen verschil.

GRAUW VAN WEEMOED.

Grauw van weemoed en verveling
Als het mijn gedachten brachten,
Zonder schaduw, zonder speling,
Staan de beelden die ik schep.

Valt mij niet om liedren lastig,
Of geveinsde vreugden deugden.
Lijk het leven omstandvastig
Deel ik, doelloos, wat ik heb.

Wis, zij hoopten heel wat blijders,
Die mijn eerste woorden hoorden;
Doch bevrienden en benijders
Gun ik recht op heel mijn hart.

Zoo der vlieren wit geschitter
Op het groen der tuinenkruinen.
Morgen zijn hun bessen bitter,
En hun zware zwier is zwart.

HERFSTZEGEN.

Herfstzegen. Ver en heinde
Een stille pracht van boomen.
Bewaasde weiden droomen,
En donker wordt verwacht.
In vromend zoet gebeuren
Verheimlijken de kleuren,
Vergroeien grond en gracht.
En alle zoen is zacht:
Een vrede ver en heinde;
De zomer voelt zijn einde,
En de avond raakt den nacht.

TROOST VAN VER.

Troost, maar troost van ver, o zon,
Aarde die als ster begon.
Want zij haalt uit uw geschijn
Bij wat licht veel pijn.

Hult zij zich in smoor en mist,
Noodeloos verloren is 't
Dat gij bleeker dan de maan
In een floers komt staan.

Drijft gij wolk en angsten weg,
Kies in 't ruim den langsten weg,
Spannend eerst uw regenboog
Voor haar duister oog.

Zoo wie nadert tot mijn ziel
Die van 't schoonste lot verviel —
Nooit keert eigen licht vanher —
Troost, ach troost van ver!

'T REGENT.

'T Regent heel den godschen dag.
't Regent, 't regent, 't regent.
Ach, daar is geen zonnelach
Die als regen zegent.

't Leed dat grijs mijn hemel sluit —
Geen gepeinzen wegen 't —
Stroomt nu al de wolken uit.
't Regent, 't regent, 't regent.

Welkom, die met smart de smart,
Vreugd met vreugd bejegent.
Trage tranen wensch mijn hart;
En het regent, 't regent.

OOGEN, DIE HET BRUIN.

O ogen, die het bruin weerkaatst
Van uw breede brauwen,
Laat me dieper voor het laatst
In uw donker schouwen.

Teere wittetandenlach
Brekend door mijn denken . . .
Ach, dat ik geen enklen dag
Aan uw vreugd mag schenken.

Dat mijn neiging nimmer wordt
Wat ze liefde noemen;
Smachtend knopje dat verdort
Onder zware bloemen.

IS DE AVOND NIET EEN VREDEDROOM.

Is de avond niet een vrededroom?
Geen halmpje roert, geen vrucht.
Gesloten staat de donkre boom
Op grauwe, blauwe lucht.
't Gewelf verhoogt, verdoft, verzwart;
De sterren schijnen;
En stralen schieten door mijn hart
Vol zachte pijnen.

DE GOUDEN DAG IS HEEN.

De gouden dag is heen.
Mijn schoonste licht gedoofd.
Het donker buigt het hoofd
En houdt het hart beneen.
O zoo nu rijzen kon
En stralen door het grauw
Uw heerlijk wit op blauw,
Glanszuster van de zon;
Dat molen, huis en boom,
't Land van mijn liefde en vreugd,
Weer sprake van mijn jeugd
In stil, stil, nagedroom.
Een nacht van geen geluid,
Maar vol erinnering,
Vol teere tinteling
Met al de sterren uit!...

WIE DAAR HOUDT VAN STADSGEWEMEL.

Wie daar houdt van stadsgewemel,
Loopt in 't blakke veld verloren;
Ruikt geen bloempje, kent geen heester,
Hoort geen vogel goed.

Wie daar houdt van stadsgewemel,
Noch de populier ten hemel,
Noch de schelf, dat huis van koren,
Noch de hengst, der weide meester,
Sterken zijn gemoed.

Of met vuur en kleurgesprenkel,
Herfst het landschap op doet gloren,
Onder goud tot aan den enkel
Loodt zijn loome voet.

Gij dan, die tot kwaad bekwamer,
Noô naar vrome liedren luistert, —
Zie, de zon al grootgeduisterd
Laat den avond over 't land —
Wuftling, blijf op uwe kamer
Achter roode rolgordijnen,
Waar de fletsche lampen schijnen
En de kachel brandt.

DRAAGT GIJ DE RIMPELEN.

Draagt gij de rimpelen van een grijze
Saam met een wereld in uw hoofd,
Hebt gij gestreden als een wijze,
Alles gehoopt en luttel geloofd;
Blikkend terug op wat u griefde,
Voelt gij 't leven nog 't leven waard? —
Schoone Vrouw, uw schoone liefde
Heeft mijn hart in de smart bewaard.

Schoone Vrouw, uw schoon verschijnen
Zweeft me langs klimmende paden voor.
Zie ik uw beeld, meteen verdwijnen
Alle nevelen voor uw gloor.
't Is of de zon mijn kracht vernieuwde;
't Land van mijn vreugd en liederen groent! —
Schoone Vrouw, uw schoone liefde
Heeft mijn ziel met het licht verzoend.

VEEL VREUGDEN KWIJNEN.

Veel vreugden kwijnen en dwarrelen
Als de jonkheid gloeit en stormt.
Doch redeloos klinkt het klagen
Om pijn die een man heeft gevormd.

Vraagt men groen in de halmen
Zoo 't graan in de aren rijpt?
Of treurt, om verwaaiden bloesem
Wie gretig een appel grijpt?

Plooien van kinderlachjes
Duren hun kort geluid.
Zorgen in moeders voorhoofd
Gladt geen tijd meer uit.

NIET WIJS OF EEN SCHULDLOOZE VREUGD.

Niet wijs of een schuldlooze vreugd
Mij morgen niet weegt op het hart,
Toch noem ik geen noodlot wreed
Want allen is 't leven hard.
Wel voel ik schrammen van doorn,
Die reikend een roosje pluk;
Doch wee wie zijn dagen van leed
Niet strekken tot ver geluk.

HET LAND LIGT STIL.

Het land ligt stil en de stroom;
Er waait noch wolk noch boom;
De lucht is een blauwe pracht;
De dag komt zoo bij als de nacht.

Nooit zag ik mijn ziel zoo vroom;
Er waait noch wolk noch boom;
En rustig drijft door het riet
Mijn helder en schoon verdriet.

FRISSCHE MORGEN.

Frissche morgen,
Zacht geruisch.
Uit de zorgen
Groent uw huis.

Over schaduw
Stroomt het licht
Als genade u
Vóor 't gezicht.

Goudblaan wieglen
Uit 't geboomt.
Vijvers spieglen
Wat gij droomt.

NIET DAAR GIJ DUURT HET LANGST.

Niet daar gij duurt het langst,
O eerlijkheid,
Niet daar het kwaad met angst
De borst berijdt
En donkere vizioenen;
Om schoonheid en om goedheid zelf,
Om zon in helder daggewelf,
Om stralen, geuren, groenen;
Om liedren, in het hart geleefd,
Als uchtendvooglen opgestreefd
Tot ruimer vrij- en vroo zijn;
Daarom wil ik voor deugden staan,
Uit smart gevlamde vreugden slaan
En hooger menschen boô zijn,
En lager menschen hulp;

En als mijn woord zal zijn
Een warme zonneschijn
In de arme, koude stulp;
Als 't kind de wees zal zeggen:
Kom, eet van vaders brood —
Dan mag mijn hoofd zich leggen,
Het Volk is groot.

DE DAG WAAIT HEERLIJK OPEN.

De dag waait heerlijk open.
Wij groeien naar het licht.
Betrouwen, liefde, hopen,
Verhelderen den plicht:

Te streven naar uw deugden,
O kleinen, groot van hart,
Te zaaien van ons vreugden,
En te oogsten van uw smart;

Tot alles jubel worde
In zonnesterken gloed.
Als mensch wil, stijgt zijn orde
Gods zegen tegemoet.

TOEN IK ZOCHT.

Toen ik zocht in mijn arm, ijl hoofd,
Hing de zomer rijk
Vóór mijn hoog bereik,
Als een boomgaard gloeiend van ooft.

Toen weeig mijn diepst gemoed,
Stond de grasbeemd vol,
En het hoornvee dol...
Het veulen brieschte vol bloed.

Wat lispel ik laag geluid?
Nu de velden staan
Geschoord in hun graan,
Moet de leeuwerik trillerend er uit!

'T VERLANGEN.

't **V**erlangen zoekt met scherp gehoor
Uit bronsomboomgaard buitenhuis
Ver over pluimrigkoorn-geruisch.
Het voelt door wind den leeuwrik gaan
Dat al zijn veeren openstaan,
En breekt naar zon de wolken door.
't Verlangen ziet zoo diep, zoo wijd,
Door alle verte, ruimte, tijd;
Het heft de tarwe in halm, en stooft
Den boomgaard om tot bloem en ooft.

ALS NU DEES HERFST.

Als nu dees Herfst zoo helder maalt met milde kleuren,
Dat elke beukenlaan vol roode zijde ruisch'
En gouden balken roeren in mijn grauwe huis,
Zal ik dien andren Herfst vergeten, en niet treuren?

Vergeten, nooit! Maar wanhoop halen in mijn deuren
En met mijn kruisen knielen, kranke, voor het kruis? ...
Nog leeft mijn boom, al zijgt 't geblaarte op windgesuis,
Nog blijft hij, breed, zijn hoofd naar zonnen hooger beuren.

O Vrouwe, die mij kracht in schoonheid hebt geleerd,
En door uw schoonheid en uw wonderklare waarde
De schoonheid van mijn ziel onschatbaar hebt vermeerderd,
Naar U, die 'k levend in mijn beste hart bewaarde,
Staan stadig mijn gedachte en al mijn hoop gekeerd.

HOOG LICHT.

Het eigenst rond gelaat
Toont zon aan rups en roos.
Voor haar is niemand boos
En niemand wordt versmaad.
Wat kiest ge, om vóór te zijn,
O leeuwrik, lucht bij land?
Dezelfde schoone schijn
Glimt uit de mier in 't zand.
Vaart niet zons moederâam
De vaste boomen rond,
De brem, de ruwe braam,
De wortlen in den grond?
Laat niet haar schaduw rust?
Haar afscheid nacht tot troost?
En, zoo een west haar bluscht,
Ontsteekt zij niet een Oost?

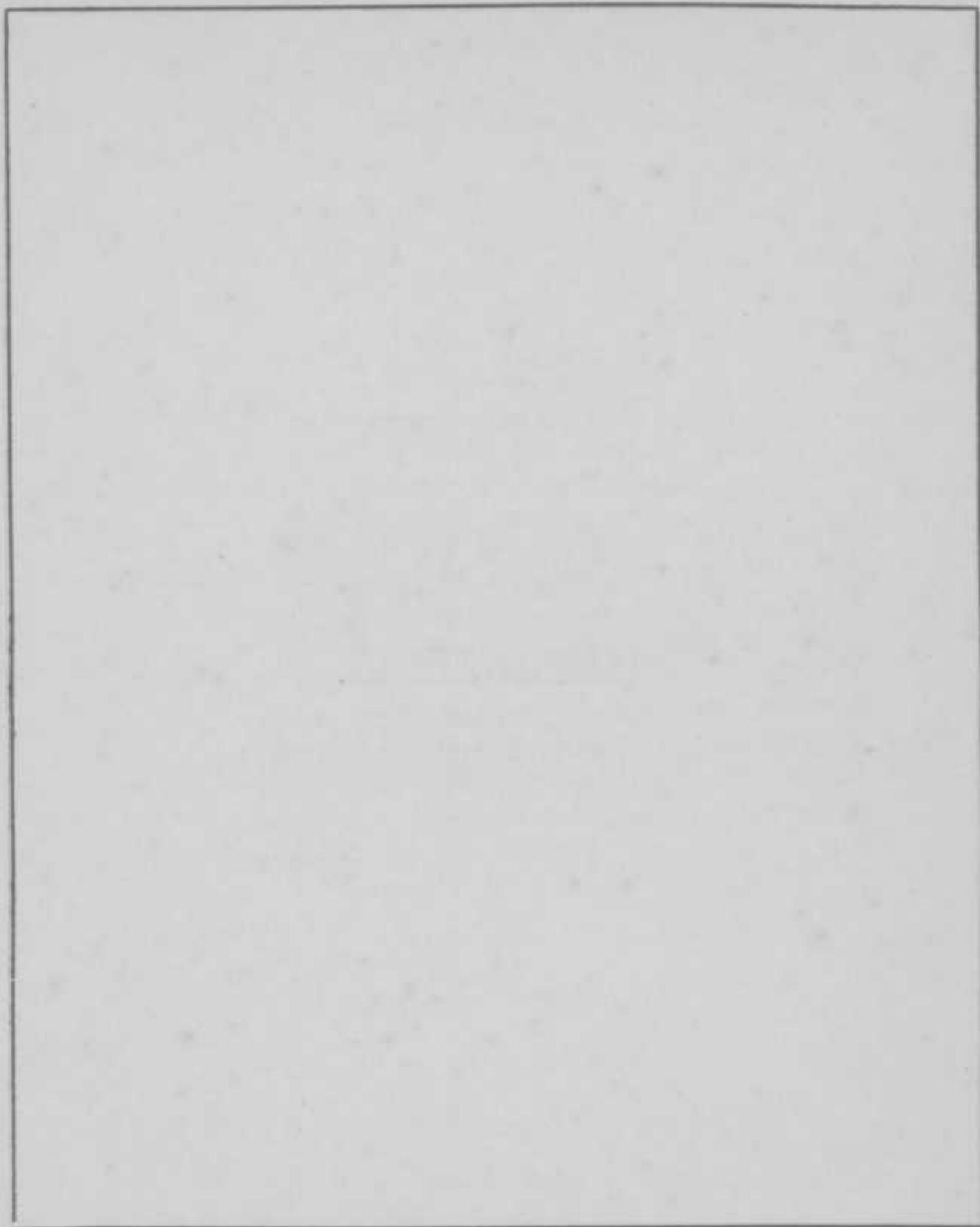
Met volle klaarte en gloed
Snelt zij naar andren neer,
Doch rijst ons morgen weer,
Ondooftbaar, uit den vloed;
En geeft opnieuw zich gansch
En blijft geheel zichzelf:
Een beeld van zuiver glans
Op 't mateloos gewelf.

VOLHEID.

Ver de boot. De vonken,
Die na 't waterbreken
Molens goud geleen
Zijn tot zuil bezonken;
En op zacht gewelf
Kringt de zon haarzelf,
Stralend steeds maar droever.

Gij, langsheen den oever
Dragend zongedachten
Die naar volheid trachten,
Dichter, voel uw droom
Rijzen in den stroom.

HERRIJZENIS.

HERRIJZENIS.

Zoo u de hand van het noodlot raakte,
Moet ge dan eeuwig, stom als een beeld,
Omfloersd, aan kracht en schoonheid armer,
Staan en staren met oogen van marmer?
Vreugd, die ons menschen uit menschen maakte,
Heilige, machtige, moedernaakte,
Vreugd, die vereenigt wat smart verdeelt,
Straal het brein en het bloed ons warmer.

Telker ure, te kwader, te goeder,
Baart het leven des levens schoon.
Geen blad, geen druppelken valt te kwiste
Dat zijn eigene roeping miste.
O natuur is een zorgende moeder!
Doornengekroonde, hartverbloeder,
Hebbe uw kreunen geen schijn van hoon,
Of zij, u vormende, zich vergiste.

Huppelt ook niet de zwakgeboorne?
Zoekt niet de blinde zon op zijn pad?
Vinden wie oud en derf en deerlijk
't Brijzelken brood niet ruim begeerlijk?
Gij dan, die als kunstverkoorne,
Uit der weelden stroomenden hoorne
Bloemen en vruchten voor 't grijpen hadt,
Klaag niet — kort was uw heil, maar heerlijk!

Toen gij met trillers en tierelieren,
Leeuwerik, luid naar de hoogte drongt,
Schuifeldet, schaterdet, zonbedwelmde,
Dat er de hemel heel van helmde;
Was het een feest in het zwerk, een zwieren!
Was het een zegenend zegevieren!
Danste niet, boomenrijk, lichtverjongd,
't Land in een gloed, die overwelmde?

Plots, die grauwlucht! Buien en bijzen!
Gij met een borst om er door te boren,
Vechtend tot eerst gij in 't hart gegrepen
Vielt als een pijl en uw vlerk liet sleepen.
'k Hoor ze nog schimpen de trage patrijzen,
Boos om uw jubelen, boos om uw rijzen,
Wijl ge daar hingt op 't verhageld koren,
Wind in de vederen, klam, verloren.

Traag veravondt het ongeweerte,
De aarde weeft een duisteren troost,
En de zanger, in 't vrede-waren,
Voelt zijn sidd'rende ziel bedaren.
Thans, met de kracht in zijn wiek en geveerte,
Groeit in den nacht zijn groote begeerte.
Zijn blik, zijn hijgen gaan naar het oost.
Straks, als de zon op de kim zal klaren...

Zie, het schemert, het roost, 't is uchtend.
Tarwe en wolken hangen vol vuur.
Op, eer de dauw stijgt! Stort en borrel
Dankend een triller voor elken korrel!...
Zonnewaarts ik? De korst ontvluchtend,
Noodig mij nog? Zonnewaarts, zuchtend?
Ach, ik snak en smacht naar het uur
Dat ik u weervind, volle Natuur!

Scheen ik bijwijlen troosteloos bitter
Daar ik, vereenzaamd in lijden en rouw,
Zachtjes mijn zingen tot klagen verkleinde,
Wouden in groei met rotsen omheinde;
Dagen van machtig zongeschitter,
Hemelen blauwer, wolken witter,
Liefde, geloof in mijn kunst en mijn vrouw,
Leven, thans houd ik u hoog tot het einde!

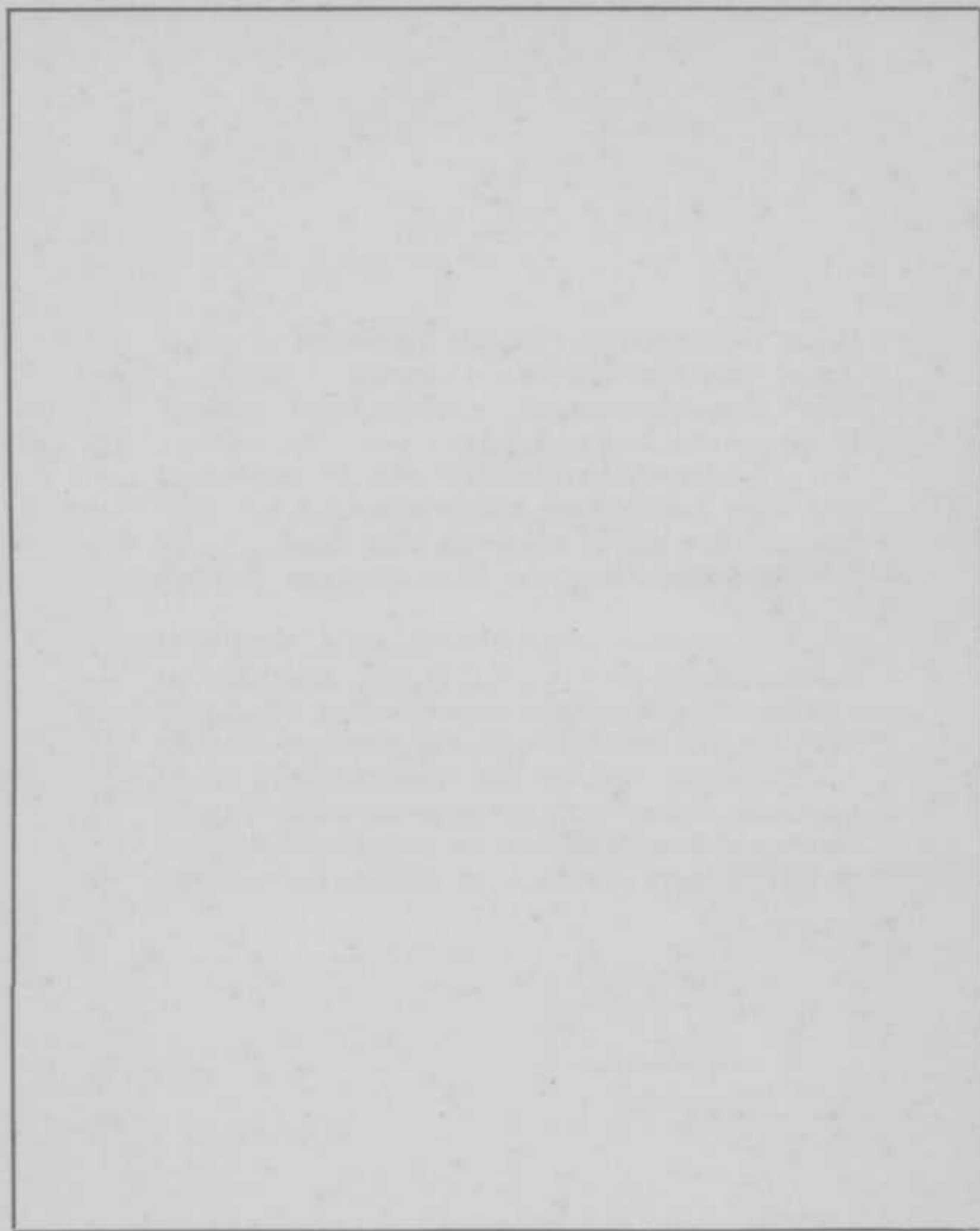
Vol van een schoonheid die wekt en veredelt,
Midden het waaien van beuk en olm,
Wijd ik der Schoonheid op groenende outeren,
't Eigen schoon dat de smart kwam louteren.
Noch de gril die voor dartelen vedelt,
Noch de baatzucht die gunstekens bedelt,
Noch de nijd die wroet in molm
Mogen de heilige hoogten beklauteren,

Waar in het klare stijgt de verklaarde,
Voelt het leven als arbeid en loon,
Stralend bestraald, omvattend omvangen,
Aadmend in zegen en lovend in zangen;
Lovend uit liefde de Liefde die baarde,
Kussend in oppersteerbiedigen de Aarde,
Sprekend tot haar als haar kenlijke zoon
Stil van herdenken en luid van verlangen.

Wee die in menschenlot goden behoeften,
Licht boven zon in een dieper gewelf!
Opent uw harten aan menschen, beproefden,
Enkel wie leden begrijpen bedroefden.
Enkel wie leden en lachen door tranen,
Trotsch op Almoeder en trouw aan zichzelf,
Enkel wie sloegen door weten en wanen
Stuwen de wereld door ruimere banen.

Waar we behooren ligt ons belenden.
Angst voor het uiterste, schreiend in nood,
Blijve den blooden, den dwinger, den buiger,
Liege in het laagland, leere, overtuige er!
Dat wij niet weten tot wien ons te wenden
Ons doet het groeien boven ellenden,
Midden het leven, omgeven van dood,
Broeders, zoo staan we. We staan, en ik juich er,

Juich, waar de meesten vertwijfelen zouden,
Juich uit verlangen verreind door geheugen,
Juich om de waarheid bevochten op leugen,
Juich na de smart die de vreugd doet deugen,
Juich met de zon op het broeierig slijm.
Slijmen vernieuwen, zonnen verouden;
Dat's wat het leven in leven moet houden,
Strijd! Natuur, uw wonder geheim!

INHOUD.

	Pag.
DE GROTTEN.	3
STEMMEN.	11
Wie ooit op vlerk	13
O schoonheid, deugd	14
Ach die van uw volk	15
Laat leed	16
Het leven	17
Geen luid geluid	18
Zeg nooit	19
Scheld kwijt voor berouw.	20
Jezus Moeder	21
Treed uit den gloed.	22
Molenbeeld.	23
Loomheid	24
Wilde rozenboom	25
Haastige bloemen	26
Grijs land	27
Hoor dat woelgeruisch.	28
Door weten.	29
Aan een eik	30
De Beek.	31

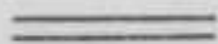
	Pag.
Eerste groeite	32
Breed is uw weg	34
Als uw vrouw sterft.	35
Laat me den nacht tot vriend	37
Wien overkwam er	38
Hoe zwijgt de jubel.	40
Kom tot mij	41
Vergeef	42
Ik heb het meest geloofd.	43
Velen zijn begraven.	44
Pijn voor troost	45
Nacht is zacht.	47
Staar ik in het grauw gewelf	48
Aanschouw den dauw	49
Toogt gij de baan op	50
Stil dorp.	52
Grauw van weemoed	53
Herfstzegen.	54
Troost van ver	55
't Regent	56
Oogen die het bruin weerkaatst	57
Is de avond niet een vrededroom.	58
De gouden dag is heen	59
Wie daar houdt van stadsgewemel	60
Draagt gij de rimpelen.	62
Veel vreugden kwijnen.	63
Niet wijs of een schuldlooze vreugd	64
Het land ligt stil.	65
Frissche morgen	66
Niet daar gij duurt het langst	67
De dag waait heerlijk open	69
Toen ik zocht.	70
't Verlangen	71
Als nu dees Herfst	72
Hoog licht	74
Volheid	76
HERRIJZENIS.	77

Bij den Uitgever dezes zijn verschenen:

RENÉ DE CLERCQ,
GEDICHTEN.

∴ TWEEDE VERMEERDE DRUK. ∴

Prijs f1.50; gecartonneerd f1.80;
gebonden in linnen band f2.—.

RENÉ DE CLERCQ,
TOORTSEN.

NACHTRONDE. - TOORTSEN. - ZONNEGANG.

∴ Prijs f1.50; gebonden f1.90. ∴

12557
1971

De Roo' Rozen Serie.

Eene serie uitgaven en herdrukken op het gebied van literatuur en kunst, berekend tegen een uniformprijs van 50 cents per nummer ingenaaid; per compleet deel gecart. 30 cents, geb. 50 cts. hooger.

- Nr. 1—2. Wally Moes, Larensche Dorpsvertellingen. Dl. I.
 3—4. " " " " " II.
 5—7. René de Clercq, Gedichten, 2e verm. druk.
 8—9. Lambrecht Lambrechts, Uit Belgisch Limburg.
 10-11. Silvio Pellico, Mijne Gevangenschappen.
 12. Gottfried Keller, Romeo en Julia van het Land.
 13-15. Jacques Perk, Gedichten. 10e versierde uitgave.
 16-18. Heinrich Heine als Dichter. Bloemlezing met
 inleiding van Willem Kloos.
 19. Verzen van Vondel. Bloemlezing.
 20-21. Jan Hofker, Gedachten en Verbeeldingen.
 22-23. Bjørnstjerne Björnson, Mary. Een roman.
 24-25. Deutsche Gedichte. Bloemlezing door freule
 Mulert.
 26. Percy B. Shelly, De Cenci. Een treurspel.
 27-29. S. falkland (HERM. HEIJERMANS.) De Roode
 Flibustier.
 30-31. René de Clercq, Uit de Diepten.

Uitgaven van S. L. VAN LOOY, Amsterdam.

